



Blog Karel Hendriks – 06-05-2013

Karel is Associate Protection Officer in Bagdad. Over zijn tijd in Irak houdt hij ter plekke een blog bij. Lees hier zijn derde blog:

In februari schreef ik over m'n aanstaande missie naar de derde grote stad van Irak: Basra. Inmiddels ben ik alweer terug, maar het was met afstand mijn meest bijzondere ervaring hier tot nu toe. De bedoeling was om uit te vogelen in hoeverre staatloosheid nog altijd een groot probleem is in het zuiden, met name omdat daar allerlei religieuze en etnische minderheden wonen die traditiegetrouw als eerste de kloos zijn wanneer een regime besluit tot denationalisatie. Het is een bont gezelschap, van zigeuners met dezelfde voorouders als de Roma in Europa tot 'zwarte Arabieren' die honderden jaren geleden als slaven werden ingevoerd en nog altijd met *abed* (slaaf) worden aangesproken. Van Koerden met vermeende Iraanse roots via geïsoleerde 'Moerasarabieren' tot nomadische Bedoeïenen. Natuurlijk was een week veel te kort, dus ik heb dit keer alleen gesproken met de zigeuners en de Bedoeïenen.

Rijkdom in Basra

De late aankomst in Basra was al speciaal. De vlammen-spugende schoorstenen van talloze olieraffinaderijen staken spookachtig af in het donker, en dienden tegelijkertijd als herinnering dat Irak alles behalve arm is. Eigenlijk is er meer geld dan men fatsoenlijk kan besteden. Het is illustratief dat de gouverneur van een nabijgelegen provincie net is uitgeroepen tot 'Best Governor in the Middle East', met name omdat hij er in slaagde z'n volledige budget op te souperen. Basra, in tegenstelling, spendeerde maar 27% van het budget en stuurde de rest terug naar Bagdad! Daar staat tegenover dat de lokale overheid een paar prachtige departementen heeft opgericht. Wat te denken van een 'political prisoners department', een 'orphans and widows department' of het 'martyrdom department'?



Marginalisatie van zigeuners buiten Basra

De volgende dag reed ik onder indrukwekkende politiebegeleiding naar een stadje in de buurt, Al-Zubair, waar de Dom (zoals de zigeunergemeenschap hier heet) zich hebben teruggetrokken. De Dom worden traditiegetrouw geassocieerd met bedelen, prostitutie en buikdansen op dubieuze feestjes, waardoor hun reputatie werkelijk het hoogtepunt van *haram* heeft bereikt. De enige reden dat ze nog niet verjaagd zijn, is - naar verluidt - dat lokale machtshebbers flink profiteren van hun systematische en georganiseerde uitbuiting. De leefomstandigheden waren dan ook heel beroerd. Bijna totale werkloosheid, geen schoolgaande kinderen en vrouwen die 's nachts belaagd worden door groepen dronken mannen die de gemeenschap binnen dringen. De politie steekt geen vinger uit, dus het hielp niet echt dat uitgerekend zij mij ter plekke hadden afgezet. Toch was het geen deprimerend bezoek; mensen waren heel gretig om te vertellen over hun situatie en dankbaar om opgemerkt te worden. De meeste Dom zouden in theorie in aanmerking moeten komen voor burgerschap, maar discriminatie en praktische obstakels (de verplichte gang naar Bagdad voor de aanvraag, de steekpenningen) verhinderen dit.

Nomaden buiten de stad

Een paar dagen later bezochten we twee Bedoeïenenfamilies, die hun tent hadden opgezet in de woestijn vlak buiten Nasiriya (lang leve GPS!).



Al na twee minuten was ik beroofd van een Lawrence of Arabia-achtig romantisch beeld van het nomadische woestijnbestaan. Half bruikbaar afval verzamelen aan de rand van de stad en andermans vee in het oog houden - dat is waar het leven van deze gezinnen om draait. Dat niet alleen, in hun 'voortuin' lagen twee gigantische onontpofte bommen, waarschijnlijk uit de Iran-Irak oorlog van 25 jaar geleden, waar de kinderen vrolijk op speelden. Op zo'n moment is het handig dat de hele VN familie op elkaars lip leeft in Tamimi, want ik had net iemand ontmoet van de mijnenopruijningsdienst. Of deze nomaden technisch staatloos zijn is me nog niet duidelijk, maar een volgende missie naar het zuiden (in mei) zal dit vast verduidelijken.

